

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Veiligheid en Justitie
De heer mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer	uw kenmerk	bijlage(n)
(070) 373 8036		
betreft	**ons kenmerk**	**datum**
Consultatieverzoek verruiming fouilleerbevoegdheden	BABVI/U201100905	30 mei 2011

Geachte heer Opstelten,

Per brief van 7 april j.l[1]. zond u aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) ter advisering het concept-wetsvoorstel tot wijziging van de Gemeentewet, de Wet wapens en munitie en de Politiewet 201x (verruiming fouilleerbevoegdheden).

Hierbij ontvangt u de reactie van de VNG. De reactie beperkt zich tot de onderdelen van het wetsvoorstel die betrekking hebben op het preventief fouilleren als middel om de openbare orde te handhaven. De voorstellen voor veiligheidsfouillering, aanhoudingsfouillering en insluitingsfouillering zijn buiten de reactie gehouden.

Algemeen oordeel

In het algemeen staat de VNG positief tegenover de uitbreiding van de mogelijkheden tot preventief fouilleren. Verboden wapenbezit kan tot ernstige aantasting van de openbare orde en veiligheid leiden. De inzet van de huidige middelen tot preventief fouilleren heeft tot goede resultaten geleid, maar in de praktijk is ook gebleken dat er situaties zijn die tot aanvullende instrumenten nopen. Op onderdelen behoeft het wetsvoorstel en de Memorie van toelichting aanpassing of verduidelijking. Het vervolg van deze brief gaat hier nader op in.

Incidentele fouillering

Het preventief fouilleren is een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer, daarom zal het middel terughoudend ingezet moeten worden. Om deze reden is er een samenloop van bevoegdheden in de huidige regelgeving. De gemeenteraad moet via een verordening de burgemeester de bevoegdheid geven om veiligheidsrisicogebieden in te stellen, waarbinnen de officier van justitie aan de politie de last tot preventief fouilleren kan geven. Deze regeling moet ook de basis blijven voor de toepassing

[1] Uw brief d.d. 7 april 2011, kenmerk 5692433/11/6

van het middel.

Er kunnen echter onvoorzienbare omstandigheden zijn, waardoor een gebied incidenteel aangemerkt kan worden als een veiligheidsrisicogebied. Te denken valt aan een evenement of een meer informele ontmoeting van groepen met een veiligheidsrisico. In gebieden waar de veiligheid niet in het geding is en bijvoorbeeld de gemeenteraad geen mogelijkheid voor de instelling van veiligheidsrisicogebieden heeft gecreëerd, is de nu voorgestelde mogelijkheid tot incidentele fouillering een nuttige uitbreiding. De burgemeester hoeft dan geen noodverordening in te zetten en het preventief fouilleren kan dan gedurende korte tijd ingezet worden.

Gewoonlijk zal de burgemeester op basis van een inschatting van de politie over moeten gaan tot deze incidentele aanwijzing van een veiligheidsrisicogebied. Of er in het gebied sprake moet zijn geweest van *"een zich plotseling manifesterende dreigende sfeer na een "enkel" schietincident"*, zoals in de Memorie van toelichting is aangegeven, is de vraag. Het kan ook nodig zijn om een gebied dat tot dan toe altijd veilig was, aan te merken als risicogebied. Te denken valt aan een op handen zijnde ontmoeting van rivaliserende supportersgroepen of een samenkomst van groeperingen waar veel wapenbezit is. De inschatting van de burgemeester voor incidentele dreiging van verstoring van de openbare orde door verboden wapenbezit zou voldoende moeten zijn. De Memorie van toelichting biedt hier echter geen duidelijkheid.

De VNG is van mening dat de incidentele fouillering juist van betekenis kan zijn in gebieden die altijd rustig zijn of zijn geweest. In de memorie van toelichting worden echter vooral voorbeelden gegeven die zich afspelen in grootstedelijke gebieden. Voorstel is om hier meer evenwicht in aan te brengen en ook aandacht te besteden aan meer landelijke gebieden.

Preventief fouilleren en het noodrecht

Met de introductie van de incidentele fouillering zal een burgemeester minder hoeven te grijpen naar de inzet van noodbevoegdheden. Er kunnen echter omstandigheden zijn, waarin een burgemeester onvoldoende heeft aan het incidenteel fouilleren. Dat doet zich voor als de gemeenteraad besloten heeft het preventief fouilleren niet in de APV op te nemen of om die mogelijkheid af te schaffen. De burgemeester moet in een noodverordening het preventief fouilleren op kunnen nemen. Vooralsnog zien wij niet de noodzaak om dit formeel vast te leggen in de bepalingen aangaande het noodrecht in de Gemeentewet. Een gedegen onderbouwing ontbreekt. Bovendien zijn de noodbevoegdheden in de Gemeentewet algemeen omschreven. We zetten ernstige vraagtekens bij het in de wet op te nemen van een bijzondere bepaling inzake het preventief fouilleren. Dan zou de deur open staan om in de toekomst ook op andere terreinen tot verbijzondering van de wetsartikelen over de noodbevoegdheden te komen. De VNG acht dit geen wenselijke ontwikkeling.

Preventief fouilleren op drugs

Opmerkelijk is dat in het wetsvoorstel geen aandacht wordt besteed aan de mogelijkheid om tot preventief fouilleren over te gaan indien er sprake is van een verstoring van de openbare orde door het gebruiken en/of verhandelen van drugs. In het onderzoek *'Bestuur, Recht en Veiligheid'* is destijds geconcludeerd dat zou moeten worden bezien of de bevoegdheid tot preventief fouilleren ook zou kunnen gelden voor strafbare feiten op basis van de Opiumwet indien de openbare orde in het geding is. Hierop is destijds door het kabinet positief op gereageerd. In de Memorie van toelichting staat echter gemeld dat dit niet wordt meegenomen in het wetsvoorstel. Redenen zijn onder meer dat het drugsgebruik vooral de gezondheid van de gebruiker zelf schaadt, het aftasten van de kleding onvoldoende is en drugs vaak al bijvangst is bij preventief fouilleren op wapenbezit. Er zijn gebieden waar zowel de handel als het gebruik van drugs leidt tot een verstoring van de openbare orde en er

geen sprake is van verboden wapenbezit.

Fouilleren op overige voorwerpen
Het preventief fouilleren beperkt zich tot de verboden wapens in de Wet wapens en munitie. Buiten deze verboden wapens zijn er evenwel ook voorwerpen die gebruikt worden om lichamelijk letsel toe te dienen. De VNG mist in het wetsvoorstel een standpunt hierover en vraagt zich af of het niet wenselijk is om – zonder noodverordening in te hoeven zetten - het preventief fouilleren ook naar deze voorwerpen uit te kunnen breiden.

Mondeling bevel van de (hulp)officier van Justitie
Eerder in deze brief is aangegeven dat het preventief fouilleren een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer is. Daarom is gekozen voor een samenloop van bevoegdheden van de gemeenteraad, de burgemeester en de officier van justitie. In het wetsvoorstel wordt nu voorgesteld dat de officier van justitie het bevel tot fouillering ook mondeling moet kunnen geven. De VNG kan zich hierin vinden, maar vindt het onwenselijk dat ook een hulpofficier deze bevoegdheid moet krijgen. Een hulpofficier is een politiefunctionaris, die wellicht erg dicht op de uitvoering staat. Het is aan het openbaar ministerie om tot een goede taak- en piketverdeling tussen de officieren van justitie binnen de arrondissementen te komen voor die gevallen waarin het tot dusver tot problemen heeft geleid.

Conclusie
Samengevat is de VNG van oordeel dat het wetsvoorstel tegemoet komt aan de behoefte in het veld om incidenteel preventief fouilleren te kunnen inzetten zonder dat het hiervoor noodzakelijk is dat de gemeenteraad aan de burgermeester deze bevoegdheid heeft verleend. Gemist wordt een gedegen onderbouwing voor het nut en noodzaak van het toevoegen van een bepaling inzake preventief fouilleren aan het noodrecht. Daarnaast is het onwenselijk dat een hulpofficier de bevoegdheid krijgt voor het geven van het bevel om tot preventief fouilleren over te gaan. Tenslotte vraagt de VNG de aandacht voor het feit dat het wetsvoorstel niet voorziet in de behoefte om de bevoegdheid tot preventief fouilleren uit te breiden naar andere voorwerpen dan verboden wapens of naar strafbare feiten op basis van de Opiumwet indien de openbare orde in het geding is.

De VNG verzoekt u om aan de bovenstaande punten aandacht te besteden in het verdere wetgevingsproces.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

S,